

OBS De Sterrenboom

Protocol sociale veiligheid

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Deel 1. Het pestprotocol.	
Hoofdstuk 1. Het Pestprotocol.	4
1.1 Het verschil tussen plagen en pesten.	4
1.2 Voorwaarden om vervelende gevolgen te beperken.	4
1.3 Het voorkomen van pesten.	5
1.4 Op school hanteren we vier belangrijke regels ten aanzien van pestgedrag.	5
1.5 Signalen van pesten.	6
1.6 Begeleiding van de gepeste leerling.	6
1.7 Begeleiding van de pester.	6
1.8 Mogelijke oorzaken van pestgedrag.	7
1.9 Begeleiding van de zwijgende middengroep en de meelopers.	7
1.10 De rol van de ouders.	7
1.11 Wat doet u als uw kind zelf pest.	7
1.12 Tips voor alle ouders.	8
Hoofdstuk 2. Stappenplan bij pestgedrag.	9
Deel 2. Het gedragsprotocol .	
Hoofdstuk 3. Het gedragsprotocol.	14
3.1. De functie van het gedragsprotocol.	14
3.1.1. Fysieke agressie of geweld.	14
3.1.2. Verbale en schriftelijke agressie of geweld.	14
3.1.3. Vernieling en vandalisme.	14
3.1.4. Niet luisteren.	14
Hoofdstuk 4. Stappenplan bij ongewenst gedrag.	15
Ten slotte: Belangrijk voor de leerkrachten.	20

Inleiding

Als school zijn wij van mening dat fysieke en psychische veiligheid voorwaarden zijn voor een gezonde ontwikkeling. Mensen hebben meer nodig dan bescherming tegen gevaar om daadwerkelijk veilig te zijn. De omgeving waarin een kind opgroeit is veilig als er volwassenen zijn die naast bescherming ook geruststelling bieden, die verantwoordelijkheid voor een kind kunnen en willen dragen en de ontwikkeling van een kind stimuleren.

Op school moet er daarnaast ook sprake zijn van sociale veiligheid.

In dit plan zal worden beschreven wat er nodig is voor een veilig schoolklimaat op de Sterrenboom: grenzen en regels, adequaat optreden tegen grensoverschrijdend gedrag en leerlingen aanmoedigen om positief gedrag te laten zien. Pesten en ander agressief gedrag kan hierbij niet getolereerd worden. Tevens is er een toenemende aandacht voor pesten via social media.

De Sterrenboom beschouwt het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders/verzorgers en school om incidenten op het gebied van pesten en ander ongewenst gedrag niet alleen te signaleren, maar ook om daar iets mee te doen.

Binnen dit plan sociale veiligheid zullen twee stappenplannen beschreven worden.

Het eerste stappenplan is een stappenplan om gewenst gedrag te stimuleren bij pestgedrag. Dit gedeelte van het plan sociale veiligheid noemen we het pestprotocol.

Het tweede stappenplan is een stappenplan om gewenst gedrag te stimuleren bij ander ongewenst/grensoverschrijdend gedrag, zoals fysieke agressie of geweld; verbale en schriftelijke agressie of geweld; vernieling en vandalisme en/of niet luisteren. Dit gedeelte van het plan sociale veiligheid noemen we het gedragsprotocol.

Hoofdstuk 1. Het pestprotocol.

Bij een pestincident zijn altijd vijf betrokken partijen: de pester, het slachtoffer, de groep (meelopers, verdedigers en zwijgers), de leerkrachten en de ouders.

1.1 Het verschil tussen plagen en pesten.

Het verschil tussen plagen en pesten is niet altijd duidelijk.
Op de Sterrenboom hanteren we de volgende definitie van pesten:

Een leerling wordt gepest of tot slachtoffer gemaakt wanneer hij of zij bij herhaling wordt onderworpen aan de negatieve handelingen van één of meerdere medeleerlingen.

Pesten is altijd expres en doorgaans is er verschil in macht tussen dader(s) en slachtoffer(s).

Verschillen tussen plagen en pesten zijn onder andere:

Plagen	Pesten
Er is geen sprake van machtsverschil.	Er is wel sprake van machtsverschil: pesters en meelopers stellen zich boven de gepeste.
Het duurt niet voort.	Het herhaalt zich steeds, het duurt voort.
De geplaagde kan makkelijk iets terug zeggen.	Het gepeste kind durft niets terug te doen.
Het heeft geen invloed op de onderlinge relaties.	De relaties in de groep verslechteren.

Op de Sterrenboom hebben we het volgende uitgangspunt t.a.v. de vraag of er sprake is van plagen of pesten:

“Elke klacht van een kind wordt behandeld als pesten. Ook als het anders opgevat kan worden.”

Wanneer er is vastgesteld dat er sprake is van pesten, wordt het protocol sociale veiligheid, onderdeel ‘pestprotocol’ in werking gesteld.

Het doel hiervan is om de vervelende gevolgen voor zowel de gepeste als de pester te beperken.

1.2 Voorwaarden om vervelende gevolgen te beperken:

Om pesten en pestgedrag goed te kunnen ondervangen, hanteren wij een aantal voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: gepeste kinderen, pesters, de groep, leerkrachten en de ouders.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Dit gebeurt aan het begin van elk schooljaar en gedurende het schooljaar zodra pesten zich weer voordoet.
- Als pesten optreedt, nemen leerkrachten signalen van ouders en leerlingen serieus en ondernemen actie.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld. Haar naam is Sheila Dolfing. Werkzaam op maandag, dinsdag en woensdag en daarnaast kunt u haar altijd via de mail bereiken voor het maken van afspraken via sheiladolfing@onderwijsprimair.nl

1.3 Het voorkomen van pesten:

Het is bekend dat bepaald gedrag versterkt wordt wanneer het aandacht krijgt. De Sterrenboom vindt het daarom belangrijk zich te richten op het aanleren van gewenst gedrag.

In een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar gewenst gedrag steeds weer wordt besproken, zal minder worden gepest.

Wij stimuleren de leerlingen om met elkaar samen te werken en zich gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor een gezonde sfeer in de groep. De insteek van ons schoolbeleid tegen pesten is daarom preventie. Preventie door het stimuleren van positief gedrag bij elk kind.

Naast de cursus 'Pedagogische Tact' die alle medewerkers hebben gevolgd en de methode 'Rots en water' die de school al gebruikt voor het versterken van sociale vaardigheden in alle units, leren we de kinderen ook de vier regels die we hebben en de vier stappen die wij hanteren bij de aanpak van pestgedrag. Deze zijn hieronder uitgewerkt.

1.4 Op school hanteren we vier belangrijke regels ten aanzien van pestgedrag:

Regel 1:

Inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken. Vanaf groep 1 brengen we kinderen dit al bij: Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan moet je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2:

Wanneer een medeleerling merkt dat een ander wordt gepest of er zelf niet uitkomt, hij ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie.

Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen.

Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen.

Bij problemen van pesten moeten de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders.

De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Regel 4:

Word je gepest, praat er dan thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden.

1.5 Signalen van pesten:

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde "leuke" opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Haat-sms-jes/apps of haat-mails
- Via social media pesten (Facebook, Twitter, Whatsapp e.d.)
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken of verstopten
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

1.6 Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen, luisteren, doorvragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten?
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest (onmacht, zelf vaak bang om gepest te worden).
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil uitlokken.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie: bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Goed luisteren wat het kind zelf voor een oplossing wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders, beter, assertiever opstelt.
- Het gepeste kind niet in een uitzonderingspositie plaatsen door bijvoorbeeld over-beschermen.
- Goede nazorg geven, ook als het al een tijdje geleden is. Pesten kan lang gevolgen hebben voor iemand.

1.7 Begeleiding van de pester:

- Slechtnieuwsgesprek: pestgedrag wordt niet geaccepteerd op school.
- Collega's informeren elkaar bij pesten.
- Praten: zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (de baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten worden).
- In laten zien wat pestgedrag voor gevolgen kan hebben bij het slachtoffer.
- Excuses aan laten bieden aan het slachtoffer.
- "Nieuw" gedrag aanleren, bijv. stop-eerst-nadenken-bespreken.
- Goed gedrag belonen.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind, wat is de oorzaak van het pesten? Komt het buiten school ook voor?
- Inschakelen van professionele hulp.

1.8 Mogelijke oorzaken van pestgedrag:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

1.9 Begeleiding van de zwijgende middengroep en de meelopers:

- Verantwoordelijk maken voor hun belangrijke rol: als de groep in beweging is gebracht hebben de pesters veel minder te vertellen.
- Maak de rol van deze groep bespreekbaar. Wat zit er achter? Zijn ze bang om anders zelf gepest te worden, liften ze mee met de populariteit van de pester, zijn ze bang om anders hun vriend(in) kwijt te raken?
- Leer kinderen voor elkaar op te komen en ook stelling te nemen tegen pesten.
- Probeer de groepsnorm te veranderen. Pesten kan echt niet.
- Kinderen die pestgedrag melden klikken niet.
- In laten zien wat pestgedrag voor gevolgen kan hebben bij het slachtoffer.
- Maak duidelijk dat pestgedrag in een klas de hele sfeer onveilig en niet prettig maakt.
- Maak ouders duidelijk dat ze pestgedrag of meelopen niet moeten accepteren van hun kind(eren).

1.10 De rol van de ouders:

Wat doet u als uw kind wordt gepest:

- Neem je kind serieus en praat met je kind.
- Praat met de leerkracht van je kind. Hij/zij pakt het probleem aan en is het eerste aanspreekpunt.
- Kom je er niet uit, praat met de IB-er of vertrouwenspersoon in de school.
- Praat eventueel met de directie wanneer de voorgaande stappen niet naar tevredenheid zijn doorlopen.
- Zoek eventueel hulp buiten school, de vertrouwenspersoon kan je daarbij helpen.
- Leer je kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Meld het pesten ook als je het bij een ander dan je eigen kind ziet gebeuren.

1.11 Wat doet u als uw kind zelf pest:

- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pestgedrag te komen.
- Maak je kind duidelijk dat je achter de aanpak van de school staat.
- Corrigeer ongewenst gedrag van je kind en prijs gewenst gedrag.
- Leer je kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Afhankelijk van aard en ernst van het pesten kun je dit bespreken met leerkracht, intern begeleider of directie.
- Zoek eventueel hulp buiten school, de vertrouwenspersoon kan je daarbij helpen.

1.12 Tips voor alle ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met anderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen en voor zichzelf op te komen.
- Laat uw kind zien dat u samen met de school werkt aan een oplossing.

Hoofdstuk 2. Stappenplan bij pestgedrag

Stap 1:

De leerling probeert er eerst zelf en samen met de andere leerling(en) uit te komen.

We leren en stimuleren kinderen ruzies en onenigheden eerst zelf te laten oplossen. Door er samen over te praten en de regels in acht te nemen kan er veel leed voorkomen worden.

Stap 2:

Komt de leerling er niet zelf uit, dan vraagt deze hulp aan de leerkracht.

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Zo nodig wordt er een straf opgelegd.

Doel van dit gesprek:

- Bewustwording bij de pester voor wat hij het gepeste kind aan doet.
- Pester biedt excuses aan.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem, afhankelijk van de situatie.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen en bespreken.

Dit gesprek wordt regelmatig herhaald en vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

Stap 3:

- De leerkracht komt in actie bij herhaaldelijk pestgedrag. De leerkracht neemt duidelijk stelling en houdt een gesprek met het kind dat pest/ruzie maakt in aanwezigheid van de ouders. Hierin wordt aangegeven dat het gedrag sterk wordt afgekeurd. De leerkracht maakt hiervan verslag in het leerlingvolgsysteem.
- Leerkracht en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.
- De andere leerkrachten, directie en gedragsspecialist worden op de hoogte gebracht.
- De leerling blijft in een periode van 2 weken 15 minuten na, tot alle leerlingen naar huis zijn.
- De leerkracht noteert de aanvullende afspraken in het dossier van de leerling en bespreekt de naleving van de gemaakte afspraken wekelijks met ouders en leerling voor een periode van 4 weken. Na 4 weken evalueren ouders, leerling en leerkracht de afgelopen periode.
- De gedragsspecialist kan de leerkracht ondersteunen d.m.v. coachingsgesprekken.

N.B. Het kan mogelijk zijn dat er zich situaties voordoen, waarbij van de bovengenoemde stappen wordt afgeweken. Je kunt hierbij denken aan de mate van pesten en/of ruzie maken. Afwijken van de stappen gebeurt altijd in overleg met de directie en intern begeleider.

Stap 4:

Het gedrag van de leerling blijft aanhouden en is onveilig voor de medeleerling.

De ouders worden zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd door de directie om het protocol sociale veiligheid verder te bespreken. Bij dit gesprek zijn de leerkracht, gedragspecialist, directeur en de ouders aanwezig. De leerlingen van groep 6 t/m 8 kunnen hierbij betrokken worden.

- De leerling krijgt een time-out en wordt voor één week in een andere groep, in een andere unit geplaatst. Er wordt een stappenplan gemaakt met daarin alle gemaakte afspraken over het tijdelijk werken in een andere groep. De verantwoordelijkheid van het werk blijft bij de eigen leerkracht. Het stappenplan voor deze ene week wordt zowel door leerling, als door ouders en leerkracht getekend. Leerlingen uit de onderbouw gaan naar de middenbouw, leerlingen uit de middenbouw gaan naar de bovenbouw en leerlingen uit de bovenbouw gaan naar de onderbouw. Dit zijn richtlijnen. Waar een leerling werkelijk geplaatst wordt is leerkracht- en groepsafhankelijk. Er is deze ene week geen contact met de eigen groep.
- In de nieuwe groep wordt negatief gedrag genegeerd door de leerkracht en de groepsgenoten. Op die manier wordt de leerling geholpen zich te houden aan de normale gedragsregels.
- De leerkracht van de nieuwe groep bespreekt in de groep dat dit kind geholpen moet worden en daarom in deze groep is geplaatst. De ouders van de twee betrokken groepen worden niet op de hoogte gesteld.
- De leerling laat in de andere groep zien dat hij zich kan houden aan de gedragsregels van de school. De leerkracht van de groep waar de leerling tijdelijk geplaatst is, houdt een logboek bij in het leerlingvolgsysteem.
- Er kan voor gekozen worden dat een leerling niet met andere kinderen buiten speelt, maar bij de leerkracht blijft.
- Laat de leerling zien dat hij zich aan de gedragsregels van de school kan houden, wordt hij na één week teruggeloopt in de eigen groep.
- Aan het eind van de week vindt er een gesprek plaats met de leerkrachten en gedragspecialist over de voortgang. De gedragspecialist draagt zorg voor een terugkoppeling naar alle betrokken partijen.

Stap 5:

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor Openbaar Onderwijs is hierbij van toepassing.

Gronden voor schorsing:

1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Een andere grond die het in het belang van de school en/of de school dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet op school komt.

Toelichting:

Ad 1. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.

Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.

Ad 3. Andere gronden kunnen zijn: herhaalde les-/ordeverstoring, wangedrag tegenover leerkrachten en/of medeleerlingen, diefstal, beroving, afpersing, bedreiging, geweldpleging, gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden, handel in drugs of in gestolen goederen, bezit van wapens of vuurwerk.

Procedure voor schorsing:

- De schooldirecteur kan uitsluitend na overleg met het bevoegd gezag een leerling schorsen. Indien de schorsing door de schooldirecteur plaatsvindt, wordt het bevoegd gezag hiervan in kennis gesteld.
- De minimale duur van een schorsing is 1 dag en de maximale duur van een schorsing bedraagt 5 dagen.
- Schorsing vindt pas plaats na overleg door de schooldirecteur met de leerling, de ouders en de leraar, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is om de schorsing met onmiddellijke ingang te laten ingaan. In dat geval vindt het in de eerste zin genoemde overleg alsnog zo spoedig mogelijk plaats.
- De schooldirecteur deelt het besluit tot schorsing schriftelijk aan de ouders mee, waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen zes weken bij het bestuur schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit. De brief wordt per aangetekende post verzonden.
- De leerplichtambtenaar ontvangt een afschrift van de betreffende brief.
- Met behulp van het meldingsformulier op het Internet Schooldossier van de school meldt de schooldirecteur de schorsing bij de inspectie.
- In het besluit worden de redenen voor schorsing vermeld, de aanvang en tijdsduur en eventuele andere genomen maatregelen. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven en nabespreken van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt. De school zorgt er ook voor dat de contacten met de leerling en de ouders in de schorsingsperiode naar behoren worden onderhouden.
- Indien ouders schriftelijk bezwaar maken hoort het bevoegd gezag hen over dit bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt binnen 14 dagen na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt aan de ouders verzonden.

Stap 6:

Nadat is gebleken dat na 2 schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect gerealiseerd wordt, kan verwijdering als corrigerende strafmaatregel worden toegepast. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid. Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bevoegd gezag van Stichting Onderwijs Primair besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontfagen.

Gronden voor verwijdering

1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en leerling. Aanvullende gronden tot verwijdering:
4. Het aflopen van de periode gedurende welke de leerling toelaatbaar is verklaard tot de onderwijssoort waartoe de school in kwestie behoort, tenzij een commissie van toelaatbaarheid van het betreffende samenwerkingsverband de leerling voor een aansluitende periode toelaatbaar heeft verklaard tot de betreffende onderwijssoort.
5. Wanneer de leerling geplaatst is vanuit een residentiele instelling, eindigt het onderwijs direct bij beëindiging van de opname. Met de school van herkomst zijn bij toelating afspraken gemaakt over terugkeer van de leerling.

Toelichting :

Ad 1. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.

Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.

Ad 3. Stichting Onderwijs Primair is verplicht om een verwijderde leerling op een eigen dan wel andere school geplaatst te krijgen, in samenwerking met het samenwerkingsverband.

Procedure voor verwijdering

Verwijdering van een leerling is een maatregel die het bevoegd gezag slechts in het uiterste geval en dan nog uiterst zorgvuldig mag nemen. Bij de beslissing tot verwijdering moet vervolgens de wettelijk vastgestelde procedures worden gewerkt:

- De schooldirecteur geeft signaal af aan het bevoegd gezag dat een leerling niet langer op school is te handhaven.
- Voordat het bevoegd gezag tot verwijdering van een leerling besluit, hoort het bevoegd gezag zowel de betrokken leraar als de ouders nadat het desbetreffende dossier doorgenomen is met de schooldirecteur. Indien het voornemen bestaat om de leerling gedurende de looptijd van de besluitvorming en het zoeken naar een andere school te schorsen, worden de ouders ook ten aanzien van dit voornemen gehoord.
- De ouders ontvangen van het bevoegd gezag een gemotiveerd schriftelijk besluit tot verwijdering waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om bij het bevoegd gezag binnen zes weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit, alsmede op de mogelijkheid het besluit voor te leggen aan de Geschillencommissie Passend Onderwijs .
- De brief wordt aangetekend verzonden.
- De leerplichtambtenaar en de Inspectie van het Onderwijs ontvangen een afschrift van betreffende brief.
- Het bevoegd gezag meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond, doch uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar.
- Indien ouders bezwaar maken hoort het bevoegd gezag hen over dit bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt zowel per gewone post als aangetekend aan de ouders verzonden.
- Definitieve verwijdering vindt plaats nadat een andere school bereid is de leerling te plaatsen.
- Gedurende de tijd gelegen tussen het ontstane voornemen tot verwijdering en de effectivering ervan kan het noodzakelijk zijn de leerling te schorsen. De schorsing dient te voldoen aan de daaraan hieronder gestelde eisen en dient apart schriftelijk ter kennis van de ouders te worden gebracht. Dit kan eventueel gebeuren door in het verwijderingsbesluit (hierboven onder 3) tevens de schorsing op te nemen.
- Van het besluit tot verwijdering wordt de onderwijsinspectie op de hoogte gesteld.

Dossiervorming:

De schooldirecteur is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier, waarin wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om ze op te lossen en om de verwijdering van de leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich - behoudens in het geval het daarmee beoogde doel daarmee niet (meer) bereikt kan worden - een afschrift van de schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling waarbij gewezen wordt op mogelijke verwijdering als de aan de verwijdering ten grondslag liggende grond aanhoudt. Tevens heeft de school afschriften van alle brieven die zijn aangegeven bij de procedure voor verwijdering.

Hoofdstuk 3. Het gedragsprotocol.

3.1 De functie van het gedragsprotocol:

Het doel van ingrijpen bij incidenten is ongewenst gedrag direct te doen stoppen en ernstige voorvallen en grensoverschrijdend gedrag te doen voorkomen. In situaties waarin ongewenst gedrag wordt gesignaleerd wordt het volgende stappenplan gehanteerd en in gang gezet door de leerkracht die dit gedrag signaleert. Dit kunnen dus de eigen leerkracht, een andere leerkracht of stafleden binnen de school zijn.

Ongewenst gedrag is onder andere:

3.1.1 Fysieke agressie of geweld:

Het uitoefenen van elke vorm van feitelijk geweld op, of gericht tegen het lichaam van een ander. Het ongewenst aanraken van een ander of het non-verbaal dreigen hiermee.

Voorbeelden hiervan zijn: schoppen, slaan, duwen, trekken, laten struikelen, bijten, spugen, knijpen, ongewenste lichaamstaal, dreigende gebaren maken, krabben, knietje geven, met materiaal gooien.

3.1.2 Verbale en schriftelijke agressie of geweld:

Het mondeling of schriftelijk (brief, SMS, Facebook, Whatsapp enz.) (be)dreigen, beledigen, (seksueel) intimideren, pesten of uitschelden van een persoon.

3.1.3 Vernieling en vandalisme:

Het gericht kapotmaken of verstoppen van materialen of het kapotmaken van materialen in combinatie met fysieke agressie of geweld.

3.1.4 Niet luisteren:

Niet luisteren kan ook bijdragen aan een onveilig klimaat. Doordat er niet geluisterd wordt, kan een sfeer ontstaan waarbij anderen zich niet prettig voelen. Het gaat hier met name om het niet opvolgen van instructies of het weigeren te luisteren naar wat er gezegd wordt.

Stappenplan bij ongewenst gedrag:

Stap 1 Incident	<p>De leerkracht neemt pedagogische maatregelen om het gedrag van de leerling zodanig te corrigeren dat de leerling, binnen afzienbare tijd, weer kan deelnemen aan de groepsactiviteiten.</p> <p>De pedagogische maatregelen vinden plaats binnen de unit.</p> <p>Groep 1 & 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarschuwen en het gewenste gedrag aangeven. • Vaste plek in de klas om na te kunnen denken. • Indien nodig een kindgesprek.
--------------------	--

	<p>Groep 3 t/m 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarschuwen en het gewenste gedrag aangeven. • Indien de aard van het incident erom vraagt, zal de leerkracht een passende 'straf' geven. • Het incident wordt ten alle tijden besproken met de leerling, waarbij we rekening houden met zoveel mogelijk behoud van effectieve lestijd. <p>Hieronder is de uitvoering van de passende straf omschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eerste keer vertonen van ongewenst gedrag: de leerling gaat een uur de klas uit en wordt ondergebracht in een andere klas. De leerling krijgt werk en/of een taak mee. De ouders worden via een korte mail op de hoogte gesteld. • Tweede keer vertonen van ongewenst gedrag: de leerling gaat een dagdeel de klas uit en wordt ondergebracht in een andere klas. De leerling krijgt voldoende werk en/of taken mee. De ouders worden via een korte mail op de hoogte gesteld. • Derde keer vertonen van ongewenst gedrag: de leerling gaat voor een dag de klas uit en wordt ondergebracht in een andere klas. De leerling krijgt voldoende werk en/of een taak mee. De ouders worden via een korte mail op de hoogte gesteld. <p>Indien de aard van het incident ernstig is, kan in overleg met de directeur en de gedragspecialist direct worden overgegaan naar stap 2.</p> <p>Wanneer de incidenten overgaan in structureel gedrag, wordt de overstap gemaakt naar stap 2. De overstap gebeurt in overleg met directeur en de gedragspecialist.</p>
<p>Stap 2 Periodiek</p>	<p>Deze stap geldt voor alle groepen. Wanneer stap 1 niet toereikend is en de incidenten zich periodiek herhalen, treedt stap 2 in werking. Stap 2 kan ook direct in werking treden, wanneer de aard van het incident ernstig is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zal een gesprek plaatsvinden tussen de leerling, leerkracht en ouders, waarbij concrete afspraken worden gemaakt. Deze concrete afspraken betreffen het gewenste gedrag, beloning bij gewenst gedrag en de strafmaatregel bij grensoverschrijdend gedrag. Met de ouders wordt de frequentie en de wijze van terugkoppeling besproken. • De leerkracht zorgt conform de afspraak voor een regelmatige terugkoppeling richting de ouders. • Indien het incident ernstig is, kan de directeur en/of intern begeleider hierbij betrokken worden. • Na een periode van 2 maanden vindt er een eindevaluatie met de betrokkenen plaats. • De afspraken, de gespreksverslagen en de eventuele terugkoppeling via de mail worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem. • De leerkracht informeert de gedragspecialist. <p>Richtlijnen voor bepaling van de consequenties bij grensoverschrijdend gedrag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien mogelijk ongedaan maken/vergoeden van de schade. • Excuusbrief naar/gesprek met betrokkenen. • Een 'natuurlijke' straf: Als een kind de jas van een ander vies maakt, kan de 'straf' zijn dat hij de jas schoonmaakt en daarna zijn excuses aanbiedt om de relatie te herstellen. • Stem de straf/beloning af op de persoon. Is het een daadwerkelijke straf of een beloning voor deze leerling?

	<ul style="list-style-type: none"> • Laat kinderen meedenken in het bepalen van de straf. <p>Indien bovenstaande maatregelen niet effectief zijn, wordt na een periode van 2 maanden in overleg met directeur en intern begeleider overgegaan naar stap 3.</p>
<p>Stap 3 Structureel</p>	<p>Het gedrag van de leerling blijft storend en mogelijk bedreigend voor zichzelf, medeleerlingen en leraren.</p> <p>De ouders worden zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd door de directie om het gedrag van hun kind te bespreken en te zoeken naar een pedagogische oplossing.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zal een gesprek plaatsvinden tussen de leerling, de leerkracht, gedragsspecialist, directie en de ouders, waarbij concrete afspraken worden gemaakt. Deze afspraken betreffen het gewenste gedrag en de maatregel bij grensoverschrijdend gedrag. • De leerkracht houdt een logboek bij in het leerlingvolgsysteem. • Aan het eind van elke week vindt een gesprek plaats met de gedragsspecialist omtrent de voortgang. De leerkracht en/of gedragsspecialist draagt – na dit gesprek – zorg voor een terugkoppeling richting de betrokken partijen. • Indien het incident ernstig is, kan de directeur hierbij betrokken worden. • Na een periode van 6 weken vindt er een tussen- en/of eindevaluatie met de betrokkenen plaats. • Bovenstaande wordt geregistreerd in het leerlingvolgsysteem. <p>De leerling kan nu als time-out onder de hoede van de directeur geplaatst worden. Als de directie niet aanwezig is, nemen de aanwezige – daartoe aangewezen – plaatsvervangende teamleden/functionarissen de leerling onder hun hoede. De frequentie en duur hiervan worden in bovenstaand gesprek bepaald. Na een gesprek of de afronding van de opgedragen taak gaat de leerling terug naar de klas.</p> <p>Wanneer de ouders de adviezen afwijzen en niet mee willen werken aan een pedagogisch verantwoorde oplossing, kan de intern begeleider contact opnemen met passende externe instanties.</p> <p>Richtlijnen voor bepaling van consequenties bij grensoverschrijdend gedrag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling blijft gedurende twee weken om 14.00 uur een half uur na. Gedurende deze tijd maakt de leerling bijvoorbeeld een Powepoint, extra werk, e.d. • De leerling komt gedurende twee weken om 8.00 uur naar school. Gedurende deze tijd maakt de leerling bijvoorbeeld een Powerpoint, extra werk, e.d.
<p>Stap 4 Structureel</p>	<p>Het gedrag van de leerling blijft storend en mogelijk bedreigend voor zichzelf, medeleerlingen en leraren.</p> <p>De ouders worden zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd door de directie om het gedrag en het protocol gewenst gedrag verder te bespreken. Bij dit gesprek zijn de leerkracht, gedragsspecialist, de directeur en de ouders aanwezig. De leerlingen van groep 6 t/m 8 kunnen hierbij betrokken worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling krijgt een time-out en wordt voor één week in een andere groep, in een andere unit geplaatst. Er wordt een stappenplan gemaakt met daarin alle gemaakte afspraken over het tijdelijk werken in een andere groep. De verantwoordelijkheid van het werk blijft bij de eigen leerkracht. Het stappenplan voor deze ene week wordt door zowel school als ouders en leerling ondertekend. <p>Leerlingen uit de onderbouw gaan naar de middenbouw, leerlingen uit de middenbouw gaan naar de bovenbouw en leerlingen uit de bovenbouw gaan</p>

	<p>naar de onderbouw. Dit zijn richtlijnen. Waar een leerling werkelijk geplaatst wordt is leerkracht- en groepsafhankelijk. Er is deze ene week geen contact met de eigen groep.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de nieuwe groep wordt negatief gedrag genegeerd door de leerkracht en de groepsgenoten. Op die manier wordt de leerling geholpen zich te houden aan de normale gedragsregels. • De leerkracht van de nieuwe groep bespreekt in de groep dat dit kind geholpen moet worden en daarom in deze groep is geplaatst. De ouders van de twee betrokken groepen worden niet op de hoogte gesteld. • De leerling laat in de andere groep zien dat hij zich kan houden aan de gedragsregels van de school. De leerkracht van de groep waar de leerling tijdelijk geplaatst is, houdt een logboek bij in het leerlingvolgsysteem. • Er kan voor gekozen worden dat een leerling niet met andere kinderen buiten speelt, maar bij de leerkracht blijft. • Laat de leerling zien dat hij zich aan de gedragsregels van de school kan houden, wordt hij na één week teruggeplaatst in de eigen groep. • Aan het eind van deze week vindt er een gesprek plaats met de leerkrachten en intern begeleider over de voortgang. De intern begeleider draagt zorg voor een terugkoppeling naar alle betrokken partijen.
<p>Stap 5 Schorsing</p>	<p>Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor Openbaar Onderwijs is hierbij van toepassing.</p> <p>Gronden voor schorsing</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school. 2. Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school. 3. Een andere grond die het in het belang van de school en/of de school dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet op school komt. <p>Toelichting:</p> <p>Ad 1. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.</p> <p>Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.</p> <p>Ad 3. Andere gronden kunnen zijn: herhaalde les-/ordeverstoring, wangedrag tegenover leerkrachten en/of medeleerlingen, diefstal, beroving, afpersing, bedreiging, geweldpleging, gebruik van alcohol Of drugs tijdens schooltijden, handel in drugs of in gestolen goederen, bezit van wapens of vuurwerk.</p> <p>Procedure voor schorsing</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. De schooldirecteur kan uitsluitend na overleg met het bevoegd gezag een leerling schorsen. Indien de schorsing door de schooldirecteur plaatsvindt, wordt het bevoegd gezag hiervan in kennis gesteld. 2. De minimale duur van een schorsing is 1 dag en de maximale duur van een schorsing bedraagt 5 dagen. 3. Schorsing vindt pas plaats na overleg door de schooldirecteur met de leerling, de ouders en de leraar, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is om de schorsing met onmiddellijke ingang te laten ingaan. In dat geval vindt het in de eerste zin genoemde overleg alsnog zo spoedig mogelijk plaats. 4. De schooldirecteur deelt het besluit tot schorsing schriftelijk aan de ouders mee, waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen zes weken bij het bestuur schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit. De brief wordt per aangetekende post verzonden. 5. De leerplichtambtenaar ontvangt een afschrift van de betreffende brief. 6. Met behulp van het meldingsformulier op het Internet Schooldossier van de school meldt de schooldirecteur de schorsing bij de inspectie. 7. In het besluit worden de redenen voor schorsing vermeld, de aanvang en tijdsduur en eventuele andere genomen maatregelen. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven en nabespreken van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt. De school zorgt er ook voor dat de contacten met de leerling en de ouders in de schorsingsperiode naar behoren worden onderhouden. 8. Indien ouders schriftelijk bezwaar maken hoort het bevoegd gezag hen over dit bezwaarschrift. 9. Het bevoegd gezag neemt binnen 14 dagen na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt aan de ouders verzonden.
<p>Stap 6 Verwijdering</p>	<p>Nadat is gebleken dat na 2 schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect gerealiseerd wordt, kan verwijdering als corrigerende strafmaatregel worden toegepast. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid. Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bevoegd gezag van Stichting Onderwijs Primair besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontzeggen.</p> <p>Gronden voor verwijdering:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school. 2. Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school. 3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en leerling. Aanvullende gronden tot verwijdering: 4. Het aflopen van de periode gedurende welke de leerling toelaatbaar is verklaard tot de onderwijssoort waartoe de school in kwestie behoort, tenzij een commissie van toelaatbaarheid van het betreffende samenwerkingsverband de leerling voor een aansluitende periode toelaatbaar heeft verklaard tot de betreffende onderwijssoort. 5. Wanneer de leerling geplaatst is vanuit een residentiele instelling, eindigt het onderwijs direct bij beëindiging van de opname. Met de school van herkomst zijn bij toelating afspraken gemaakt over terugkeer van de leerling. <p>Toelichting :</p>

- Ad 1. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.
- Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.
- Ad 3. Stichting Onderwijs Primair is verplicht om een verwijderde leerling op een eigen dan wel andere school geplaatst te krijgen, in samenwerking met het samenwerkingsverband.

Procedure voor verwijdering:

Verwijdering van een leerling is een maatregel die het bevoegd gezag slechts in het uiterste geval en dan nog uiterst zorgvuldig mag nemen. Bij de beslissing tot verwijdering moet vervolgens de wettelijk vastgestelde procedures worden gewerkt.

1. De schooldirecteur geeft signaal af aan het bevoegd gezag dat een leerling niet langer op school is te handhaven.
  2. Voordat het bevoegd gezag tot verwijdering van een leerling besluit, hoort het bevoegd gezag zowel de betrokken leraar als de ouders nadat het desbetreffende dossier doorgenomen is met de schooldirecteur. Indien het voornemen bestaat om de leerling gedurende de looptijd van de besluitvorming en het zoeken naar een andere school te schorsen, worden de ouders ook ten aanzien van dit voornemen gehoord.
  3. De ouders ontvangen van het bevoegd gezag een gemotiveerd schriftelijk besluit tot verwijdering waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om bij het bevoegd gezag binnen zes weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit, alsmede op de mogelijkheid het besluit voor te leggen aan de Geschillencommissie Passend Onderwijs.
- De brief wordt aangetekend verzonden.
4. De leerplichtambtenaar en de Inspectie van het Onderwijs ontvangen een afschrift van betreffende brief.
  5. Het bevoegd gezag meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond, doch uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar.
  6. Indien ouders bezwaar maken hoort het bevoegd gezag hen over dit bezwaarschrift.
  7. Het bevoegd gezag neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt zowel per gewone post als aangetekend aan de ouders verzonden.
  8. Definitieve verwijdering vindt plaats nadat een andere school bereid is de leerling te plaatsen.
  9. Gedurende de tijd gelegen tussen het ontstane voornemen tot verwijdering en de effectivering ervan kan het noodzakelijk zijn de leerling te schorsen. De schorsing dient te voldoen aan de daaraan hieronder gestelde eisen en dient apart schriftelijk ter kennis van de ouders te worden gebracht. Dit kan eventueel gebeuren door in het verwijderingsbesluit (hierboven onder 3) tevens de schorsing op te nemen.
  10. Van het besluit tot verwijdering wordt de onderwijsinspectie op de hoogte gesteld.

Dossiervorming:

De schooldirecteur is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier, waarin wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om ze op te lossen en om de verwijdering van de leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich - behoudens in het geval het daarmee beoogde doel daarmee niet (meer) bereikt kan worden - een afschrift van de schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling waarbij gewezen wordt op mogelijke verwijdering als de aan de verwijdering ten grondslag liggende grond aanhoudt. Tevens heeft de school afschriften van alle brieven die zijn aangegeven bij de procedure voor verwijdering.

Ten slotte: Belangrijk voor de leerkrachten:

- Er mag niet van het plan sociale veiligheid en de bijbehorende stappenplannen worden afgeweken, tenzij er overleg is geweest met de intern begeleider of de directie.
- Elke genomen stap vanaf stap 1 wordt genoteerd in Parnassys.
- Overstappen naar de volgende stap gebeurt in overleg met de gedragsspecialist of intern begeleider.
- De gedragsspecialist wordt gemaïld bij een incident. Zij leest dan de notitie in Parnassys en houdt bij welke leerlingen er in welke stap van het stappenplan zitten.
- We maken een aparte notitie voor het pestende kind en voor het gepeste kind in Parnassys. Dit i.v.m. privacy.